

DOI: 10.31499/2307-4906.1.2018.134903

УДК 378.015.31

Оксана Кравченко,
доктор педагогічних наук, доцент,
декан факультету соціальної
та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ТАБІР ДЛЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ «ДІЯ» – ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті обґрунтовано концептуальні підходи подальшого вдосконалення системи національно-патріотичного виховання в умовах закладу вищої освіти, проаналізовано інноваційну форму оновлення змісту виховних технологій, пошуку інноваційного практичного інструментарію з їх реалізації – Національно-патріотичний табір для студентської молоді «Дія». На основі аналізу семи тематичних змін Табору, систематизовано і схематично зображено мету, напрями, форми і методи національно-патріотичного виховання Табору «Дія».

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, студентська молодь, заклад вищої освіти, форми, методи.

The article highlights the activity of The National Patriotic Camp for Students' Youth «Action» of the Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University as an innovative form of student education in a higher education institution.

The purpose of Camp «Action» – the formation of high patriotic consciousness, a sense of loyalty to the Motherland, caring for the boon of their people, readiness to fulfill the civil and constitutional duty to protect national interests, integrity, independence of Ukraine, assisting the formation of it as a legal, democratic, social state.

Summarizing all of the measures it is possible to distinguish directions of the work of the camp: restoration of historical memory about the long state traditions of Ukraine; acquaintance with the history of the heroic struggle of the Ukrainian people for state independence during its historical path, in particular in the XX–XXI centuries; the formation of a respectful attitude towards the memory of the victims of the communist and other totalitarian regimes in Ukraine; increasing of the role of the Ukrainian language as a national value; organization of patriotic activities (actions, flashmobs, quests, etc.); active involvement to the patriotic education of student youth of combatants in the East

of Ukraine, members of the families of the Heavenly Hundred Heroes, fighters of ATO and their families; organization of volunteer movement; organization of measures for the promotion of social and psychological rehabilitation of internally displaced persons; introduction of inclusive tourism; military-patriotic education; studying and popularizing the history of the Cossacks; approval a healthy lifestyle for young people; prevention of negative manifestations of behavior, crime, drug addiction, alcoholism among young people; organization of divers competitions, contests; popularization of issues of academic goodness.

Key words: *national-patriotic education, student youth, institution of higher education, forms, methods.*

У сучасних важких ситуаціях викликів та загроз і водночас великих перспектив розвитку і кардинальних змін пріоритетним завданням суспільного поступу є визначення нової стратегії виховання як багатокомпонентної та багатовекторної системи, яка великою мірою формує майбутній розвиток Української держави.

Серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними виступають патріотичне, громадянське виховання як стрижневі, основоположні, що відповідають як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для формування свідомості молоді, яка розглядатиме державу як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності, здорового способу життя, готовності до змін.

Актуальність національно-патріотичного виховання підсилюється інтеграційними процесами, що відбуваються в Україні, європоцентричністю, пробудженням громадянської і громадської ініціативи, виникненням різних громадських рухів, розповсюдженням волонтерської діяльності, які накладаються на технологічну і комунікативну глобалізацію, міграційні зміни всередині суспільства, ідентифікаційні і реідентифікаційні процеси в особистісному розвитку кожного українця.

Відповідно до Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді (Наказ МОН від 16.06.2015 № 641), національно-патріотичне виховання дітей та молоді – це комплексна системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, освітніх закладів, інших соціальних інститутів щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння

становленню її як правової, демократичної, соціальної держави [2].

Національно-патріотичне виховання спирається на такі загальнопедагогічні принципи виховання: дитиноцентризм, природовідповідність, культуровідповідність, гуманізм, врахування вікових та індивідуальних особливостей. Водночас має власні принципи, що відображають його специфіку. Серед них: принцип національної спрямованості, принцип самоактивності й саморегуляції, принцип полікультурності, принцип соціальної відповідності, принцип історичної і соціальної пам'яті, принцип міжпоколінної наступності.

Згідно «Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки», національно-патріотичне виховання дітей та молоді визначено одним із пріоритетних напрямів діяльності держави та суспільства, що зорієнтовано на розвиток громадянина як високоморальної особистості, яка плекає українські традиції, духовні цінності, володіє відповідними знаннями, вміннями та навичками, здатна реалізувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства, сповідує європейські цінності, готова до виконання обов'язку із захисту Батьківщини, незалежності та територіальної цілісності України [4].

Значущість національно-патріотичного виховання як пріоритетного завдання в умовах сьогодення актуалізується Державною цільовою соціальною програмою «Молодь України на 2016–2020 рр.» шляхом здійснення заходів, спрямованих на відродження національно-патріотичного виховання, утвердження громадянської свідомості і активної життєвої позиції молоді [1].

Актуальність звернення до проблем пошуку ефективних шляхів громадянської соціалізації в умовах закладу вищої освіти зумовлена також віковими особливостями студентської молоді, адже саме в цей час відбувається активне формування особистості, усвідомлення себе справжнім громадянином своєї держави. Юнацький вік є дуже сприятливим для формування ціннісних орієнтацій як стійкої риси особистості.

Ці завдання вимагають обґрунтування концептуальних підходів дальшого вдосконалення системи національно-патріотичного виховання в умовах закладу вищої освіти, перегляду та оновлення змісту виховних технологій, пошуку інноваційного практичного інструментарію з їх реалізації.

У цьому контексті постає необхідність ґрунтовного вивчення психолого-педагогічних основ стійкої особистісної позиції в кризових умовах, що обумовлюється стрижневими особистісними утвореннями – гуманістичними цінностями, смисложиттєвими орієнтаціями, духовним розвитком, здатністю до самовдосконалення, розкриття особистісного потенціалу та самореалізації. Стрижневе місце у них посідають такі

національні цінності: громадянськості, патріотизму, поваги до людини, людської гідності, справедливості, чесності, правдивості, які були закладені у виховні процеси, що розвивалися за роки нашої незалежності, а нині все більше посідають чільне місце [3].

Бути громадянином означає відчувати свою належність до певної суспільно-політичної спільноти, приймати пов'язані з цим статусом права та обов'язки стосовно інших членів спільноти та державних інституцій. Емоційно-ціннісний сенс цього поняття виявляється у почуттях любові, відданості, гордості, поваги, громадянського обов'язку. У процесі формування національної свідомості й самосвідомості особистості провідну роль відіграють ціннісні орієнтації. Роль цінностей як вищого регулятивного утворення полягає в тому, що вони не лише визначають форми й умови реалізації спонукань людини, але й стають джерелом її цілей. Будуючи свій ціннісно-смісловий простір, людина інтеріоризує загальнолюдські цінності, які виступають потенційними мотивами і виконують функцію смислоутворення. Таким чином, для сучасних молодих людей характерне глибоке розуміння системи суспільно-політичних понять, що становлять основу громадянської свідомості та самосвідомості. Серед таких понять: Батьківщина, громадянин, громадянство, держава, етнос, нація, національність, державна мова, рідна мова [3].

Отже, перед професорсько-викладацьким складом постає важливе завдання – необхідність пошуку інноваційних форм національно-патріотичного виховання студентської молоді та насичення громадянськими цінностями змісту освітньої системи. Результативність національно-патріотичного виховання великою мірою залежить від того, наскільки ті чи інші форми та методи виховної діяльності стимулюють розвиток активності, свідомості, цілеспрямованості, самоорганізації, самоуправління.

З історико-педагогічної точки зору питання розвитку національно-патріотичного виховання досліджують Л. Березівська, А. Бойко, Н. Гупан, Н. Дем'яненко, Н. Дічек, С. Дмитренко, І.Зайченко, С. Лобода, Н. Коляда, В. Курило, О. Петренко, Н. Сейко, О. Сухомлинська, В. Федяєва, С. Черкасова та ін.

Сучасному стану виховної роботи, у взаємозв'язку патріотичного, громадянського та національного виховання, в закладах освіти присвячують свої дослідження Л. Білий, В. Гонський, М. Качура, О. Коркішко, В. Кузь, І. Мартинюк, В. Паплужний, Ю. Римаренко, О. Савченко, О. Сухомлинська, Г. Шевченко та ін.

Національно-патріотичне виховання на традиціях українського народу розглядали О. Вишневський, О. Гевко, М. Стельмахович, М. Щербань та ін.

Саме ціннісні мотиви формування громадянсько-патріотичної культури молоді аспектно висвітлено у працях О. Безкоровайної, І. Беха, Н. Коляди, М. Сметанського, Г. Тарасенко, Г. Шевченко, І. Шоробури та ін.

Водночас потребує наукового вивчення кращий досвід національно-патріотичного виховання, що накопичений у закладах освіти, вищої зокрема, у різних регіонах країни.

Мета статті – висвітлити діяльність Національно-патріотичного табору для студентської молоді «Дія» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини як інноваційної форми виховання студентської молоді в умовах закладу вищої освіти.

На факультеті соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини впроваджено інноваційний проект – Національно-патріотичний табір для студентської молоді «Дія» (далі Табір «Дія»), мета якого – формування у студентів високої патріотичної свідомості, почуття вірності до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави.

Учасниками табору є студентська та учнівська молодь міста Умань.

Особливістю, водночас і визначальною засадою роботи Табору «Дія» є те, що участь у діяльності – від керівництва до проведення того чи іншого заходу – беруть лише студенти, що сприяє формуванню вмінь самоорганізації.

Табір «Дія» розпочав свою роботу у 2014 році внаслідок трагічних подій у державі – революційні зміни у листопаді 2013 – березні 2014 р., війна на Сході країни. Його створення продемонструвало високу громадянську позицію студентства УДПУ імені Павла Тичини, готовність молодого покоління відстоювати національні цінності, українську державність.

Відрядно, що інноваційний проект «Національно-патріотичний табір для студентської молоді «Дія» здобув перемогу – I місце у III Всеукраїнському дистанційному конкурсі наукових робіт із соціальної педагогіки (Житомир, 2014).

До сьогодні відпрацювали наступні тематичні зміни:

Навчальний рік	Зміна	Назва зміни
2014–2015	I–II	«Я – Українець і я цим пишаюсь!»
2015–2016	III	«Я – студент, я – патріот!»
2015–2016	IV	«5 ідей для моєї України»
2016–2017	V	«Молодь діє – держава процвітає»
2016–2017	VI	«Подорожуємо без бар'єрів»
2017–2018	VII	«Ми студенти УДПУ – вивчаємо, знаємо і творимо історію України?!»

Щороку 24 вересня Табір «Дія» урочисто розпочинає свою роботу. Дату початку діяльності табору вибрано не випадково, вона обумовлюється тим, що «24» – особлива дата для нашої країни, адже саме 24 серпня наша держава отримала незалежність.

Іще однією ознакою і водночас засадою діяльності Табору є самоорганізація і самодіяльність студентства у виборі форм проведення того чи іншого заходу. За результатами проведення семи тематичних змін накопичено широкий спектр заходів різного спрямування, які вирізняються креативністю, новизною, оригінальністю, і, найголовніше, – соціальною спрямованістю.

Узагальнивши всі заходи, можна виокремити напрями роботи Табору.

Важливу роль у просвітницькій діяльності Табору посідають заходи з *відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України*. В основу покладено ідею розвитку української державності як консолідуючого чинника розвитку українського суспільства та української політичної нації. У межах цього напрямку відбуваються лекції, для читання яких запрошуються відомі історики, вчителі, співробітники музеїв та архівних установ.

Особливого значення набуває ознайомлення з *історією героїчної боротьби українського народу за державну незалежність протягом свого історичного шляху, зокрема у ХХ–ХХІ століттях* це ОУН, УПА, дисидентський рух, студентська Революція на граніті, Помаранчева революція, Революція Гідності та ін. За Указом Президента України від 11.02.2015 р., 20 лютого призначено Днем вшанування подвигу героїв Революції гідності та увічнення пам'яті Небесної Сотні, тому цього дня у рамках роботи Табору постійно відбуваються тематичні лекції-реквієми, кінолекторії на тему «Майдан».

Також одним із напрямів роботи Табору є *формування шанобливого ставлення до пам'яті про жертв комуністичного та інших тоталітарних режимів в Україні, зокрема жертв Голодомору, політичних репресій і депортацій*.

З метою *підвищення ролі української мови як національної цінності* традиційною стала акція «Рідна мова калинова».

Складовою національного виховання є патріотичне виховання, головною метою якого є становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин. Відтак, діяльність Табору вирізняється *заходами патріотичного спрямування*: акції «Я – українець і я цим пишаюсь!», «Україна єдина», «Що для тебе значить Україна?», «Патріотизм – це обов'язок кожного»,

«Люби Україну – одягни блакитно-жовту стрічку», розважально-пізнавальний квест «Я знаю свою історію», робота патріотичного кінолекторію, патріотичне караоке.

У рамках Табору здійснюється *активне залучення до патріотичного виховання студентської молоді учасників бойових дій* на Сході України, членів сімей Героїв Небесної Сотні, бійців АТО та їхніх сімей.

Взаємопов'язаним із цим напрямом діяльності є *організація волонтерського руху*: збір і доставка в зону АТО різноманітних ресурсів (харчі, ліки, одяг); допомога сім'ям учасників АТО. Це такі заходи як: семінари і конференції «Волонтерська діяльність. Реалії сьогодення», зустрічі із громадськими і волонтерськими організаціями під гаслом «Волонтерське серце допоможе тим, хто цього потребує!», патріотичні фотосесії «Україна понад усе» для збору коштів, благодійні ярмарки, майстер-класи по hand-made, благодійні акції «Печиво побажань», «Отримай браслет – підтримай солдата», «Голуб миру», «День Патріотизму», благодійна виставка дитячих малюнків, акція зі збору пластикових кришечок для подальшої переробки на протези для воїнів АТО. Водночас, студенти надають моральну підтримку воїнам, які знаходяться на передовій: виготовляють листівки, обереги для солдатів, «Прапор побажань», вітають військових з АТО з Днем захисника України, знімають відеозвернення, малюють плакати, які передаються у зону АТО.

Студенти виявляють небайдужість до проблем *внутрішньо-переміщених осіб, зокрема організують заходи задля сприяння соціально-психологічної реабілітації* дітей цих сімей, дітей-сиріт та дітей з інвалідністю. Спільно з вихованцями Центру психолого-педагогічної реабілітації дітей у місті Умань студентами була проведена акція з виготовлення подарунків для вихованців дитячих притулків Сходу під гаслом «Ми діти України – ми за мир», готується відеозвернення до жителів Сходу, у якому виразили лозунги, які закликали всіх до єднання та віри в перемогу українського народу, виголосили патріотичну ідею гуртування всіх жителів єдиної України, акцію «День Сердцець», мета якої – збір моральної та матеріальної підтримки для дітей-переселенців та дітей-інвалідів.

Складовою частиною патріотичного виховання, а в часи воєнної загрози – пріоритетною, є *військово-патріотичне виховання*, зорієнтоване на формування у зростаючої особистості готовності до захисту Вітчизни, розвиток бажання здобувати військові професії, проходити службу у Збройних Силах України як особливому виді державної служби. Його зміст визначається національними інтересами України і покликаний забезпечити активну участь громадян у збереженні її безпеки від зовнішньої загрози. Робота з військово-патріотичного виховання

студентської молоді має проводитися комплексно, в єдності всіх його складників спільними зусиллями органів державного управління, а також освітніх закладів, сім'ї, громадських організацій та об'єднань, Збройних Сил України, інших силових структур.

Системна організація військово-патріотичного виховання молоді має бути спрямована на підготовку її до оволодіння військовими професіями, формування психологічної та фізичної готовності до служби в Збройних Силах, задоволення потреби підростаючого покоління у постійному вдосконаленні своєї підготовки до захисту Вітчизни.

У цьому контексті 118 студентів університету здобувають військові спеціальності, проведено ряд заходів для підвищення престижу військової служби, а звідси – культивування ставлення до солдата як до захисника Вітчизни, героя.

У цьому відношенні Табором «Дія» забезпечується тісний зв'язок із багатовіковими традиціями військової справи українського народу шляхом *вивчення і популяризації історії козацтва*, відновлення традицій військової справи, дослідження надбань козацької педагогіки задля впровадження кращого досвіду в освітній процес. З цією метою студенти організували для дітей з Центру соціально-педагогічної реабілітації у місті Умані розважальний і водночас пізнавальний квест у Білогрудівському лісі під назвою «Козацькі забави». Студенти проводили цікаві завдання для малечі – від стрибків у мішках до складного лабіринту. Діти проявляли кмітливість, спритність, логічність мислення. Спеціально для цих забав був запрошений справжнісінький козак, отаман Маньківського Січового Куреня Глуценко Славомир. Він занурив усіх у неймовірний чарівний вихор: цікаві факти про історію козацтва, містичне благословення чотирьох стихій (землі, водиці, вітру та вогню), посвята наших маленьких гостей у справжніх козаків та козачок, навчання мистецтву бою на шаблях, знайомство з в'юнким батогом тощо.

Щорічно 14 жовтня у свято Покрови Пресвятої Богородиці, Дня українського козацтва та Дня захисника України організується пізнавальна зустріч зі справжніми козаками під гаслом «Козацькому роду немає переводу» у поєднанні із екскурсією до Маньківського Січового Куреня.

Водночас Табір «Дія» сприяє спортивній та фізичній підготовці, спрямованій на *утвердження здорового способу життя* молодих людей з урахуванням принципів національно-патріотичного виховання, *профілактиці негативних проявів поведінки, злочинності, наркоманії, алкоголізму серед молоді* шляхом залучення до участі у заходах із національно-патріотичного виховання.

Згідно із Стратегією національно-патріотичного виховання дітей та

молоді на 2016–2020 роки поряд із освітою, наукою, охороною довкілля, фізкультурою окремою сферою національно-патріотичного виховання визначено туризм [4]. З огляду на це Табір «Дія» реалізує самодостатній напрям діяльності – *інклюзивного туризму*. У цьому контексті створено Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів», засновано Асоціацію «Інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму», проведено конкурс наукових проєктів «Подорожуємо без бар'єрів», організовано екскурсійні маршрути інклюзивного туризму до каньйону у смт. Буки, до музею трипільської культури с. Легедзино, а також до міста Черкаси на перегляд вистави у Черкаському академічному обласному українському музично-драматичному театрі ім. Т. Г. Шевченка для знайомства з Черкаським художнім музеєм та місцевими пам'ятками культури тощо. Разом з тим інклюзивний туризм є унікальним засобом для соціально-психологічної реабілітації студентів, включає як пізнавальний процес, так і можливість для успішного проходження соціалізації в умовах освітнього середовища університету.

З метою ширшого залучення до питань національно-патріотичного виховання не лише студентської, а й учнівської молоді, *організуються різноманітні конкурси, змагання*, ціль яких – не пасивна участь, а можливість висловити свою громадянську позицію, інтелектуальний розвиток, пізнавальна діяльність. Сюди відносяться такі заходи:

- інтелектуально-розважальний конкурс «Я – українець, я – українка»;
- конкурс соціально-психологічних вистав – щорічний Уманський молодіжний фестиваль соціально-психологічної драми «Почуй! Побач!»;
- міський конкурс соціальних проєктів серед учнівської та студентської молоді «RAZOM» за такими тематичними напрямками: надання соціально-психологічної підтримки внутрішньо переміщеним особам у результаті конфлікту в Україні, соціально-психологічна допомога учасникам АТО та їхнім сім'ям, «Ми – за МИР», ідеї національно-патріотичного виховання, загальнонаціональної єдності, толерантності у науковій спадщині видатних українців Черкаського краю;
- конкурс серед учнів 9–11 класів «Психологія в моєму житті: сім'я від А до Я»;
- інтелектуальне ток-шоу «Я люблю Україну», присвячене річниці створення Табору;
- захист студентських соціальних проєктів «5 ідей для моєї України»;
- студентський конкурс наукових проєктів «Подорожуємо без бар'єрів»;
- інтелектуально-розважальне шоу «Я люблю Україну».

Таблиця 1

**Мета, напрями, форми і методи
національно-патріотичного виховання студентської молоді
у межах діяльності Табору «Дія»**

<p>Мета – формування у студентів високої патріотичної свідомості, почуття вірності до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави.</p>					
Напрями роботи					
відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України					
вивчення і популяризації історії козацтва					
ознайомлення з історією героїчної боротьби українського народу за державну незалежність протягом свого історичного шляху, зокрема у XX–XXI століттях					
формування шанобливого ставлення до пам'яті про жертв комуністичного та інших тоталітарних режимів					
підвищення ролі української мови як національної цінності					
організація заходів патріотичного спрямування					
залучення до патріотичного виховання студентської молоді учасників бойових дій					
організація волонтерського руху					
організація заходів задля сприяння соціально-психологічної реабілітації внутрішньо-переміщених осіб					
військово-патріотичне виховання					
утвердження здорового способу життя молодих людей					
профілактиці негативних проявів поведінки, злочинності, наркоманії, алкоголізму серед молоді					
впровадження інклюзивного туризму					
імплементация питань академічної доброчесності					
Форми і методи роботи					
Словесні	Практичні	Наочні	Конкурсно-ігрові	Інформаційно-технологічні	Рефлексивні
Лекція, бесіда, дискусія, обговорення, збори, мітинг, консультація, вікторини, інформаційні дос'є, круглі столи, «уроки мужності», мозковий штурм	Соціальні та благодійні акції, благодійні концерти, години-спогади, ревієми, зустрічі із учасниками АТО, зустрічі із волонтерами, тематичні заходи з нагоди пам'ятних дат, екскурсії, благодійні ярмарки, майстер-класи hand made, флешмоби	Виставки, стінгазети, благодійні виставки, ярмарки, реферативні повідомлення, вистави, благодійні концерти, фестивалі, вечори самодіяльності, ток-шоу, кінолекторії, фотосесії, написання листів бійцям АТО, флешмоби	Ситуаційно-ділові ігри, драматичні імпровізації, фестиваль соціально-психологічних театрів, тематичні фестивалі, патріотичні конкурси, змагання, інтелектуально-розважальні ігри та квести	Формування виховного середовища у соціальних мережах, інтернет-технології, обговорення у форумах, презентації соціальних проектів, онлайн-опитування, відеозвернення, фотосесії	Самопізнання, саморегуляція, самореалізація, самоорганізація, метод аналізу проблемних ситуацій, стилів поведінки, прийняття рішень

Яскраво проявилася громадянська позиція студентства стосовно процесу реформування у сфері освіти, зокрема щодо *питань академічної доброчесності*. У ході виховних годин за темою «Академічна доброчесність – вимога законодавства України про освіту» та «Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти?» студенти акцентували увагу на питанні сутності та змісту поняття «академічна доброчесність», дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти, академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності. Друга частина виховного заходу – творчого спрямування – передбачала виконання студентами проекту «Університет майбутнього», де презентували цікаві, креативні проекти.

На основі узагальнення результатів діяльності Табору «Дія» схематично зображено мету, напрями, форми і методи роботи у вигляді таблиці 1.

Надалі готуються до відкриття і роботи наступні зміни Табору «Дія», який, сподіваємося, для студента продовжуватиме бути осередком становлення громадянина-патріота України, готового брати на себе відповідальність, самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти єдності української політичної нації та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві.

Отже, Табір «Дія» виступає осередком формування національної свідомості студентської молоді, їхніх патріотичних устремлінь, громадянської позиції та небайдужості до питань державотворення, діяльність якого характеризується широким спектром заходів національно-патріотичного виховання, самоорганізацією і відповідальністю. Форми та методи роботи можуть творчо використовуватися у виховному процесі закладів освіти та вищої зокрема.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державна цільова соціальна програма «Молодь України на 2016–2020 рр.» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/148-2016-p
2. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді (Наказ МОН від 16.06.2015 № 641) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.pedrada.com.ua/regulations/1521/8456/10575/468972/>
3. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. Акад. пед. наук України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – Київ : Педагогічна наука, 2016. – 448 с.
4. Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580/2015>